

Etsintäkuulutus: Onko havaintoja kyläkoulusta?

Kyläkoulu toimii tavallisesti pienillä paikkakunnilla läheisessä yhteydessä ympäristönsä kanssa. Se on usein väriltään punainen tai keltainen, mutta se sulautuu niin hyvin ympäristöönsä, ettei sitä helposti huomaa. Useat tapaukset ovat toimineet samalla paikalla yli 100 vuotta. Juuristo on yleensä hyvin kehittynyt ja yhteistyöverkosto laaja. Se elää symbioosissa kylän kanssa, niin että kumpikin hyötyy toistensa kehittymisestä. Kyläkoulun ympärillä voidaan nähdä monenlaisia ihmisiä, lapsia, nuoria ja vanhoja, ja niillä on monenlaista toimintaa.

Viime vuosina eräs kulkutauti on vähentänyt voimakkaasti kyläkouluja Suomessa. Ne yksittäiset tapaukset, jotka nyt ovat jäljellä, kaipaavat erityistä huolenpitoa ja rauhoitusta. Mikäli näet kyläkoulun, ole hyvä ja tue sitä antamalla tarvittavat resurssit henkiin jäämistä varten, jotta se voisi taas kukoistaa. Se viihtyy sellaisessa kulttuurissa, jossa on yhteistoimintaa, lämpöä ja avoimuutta ja johon erilaiset ihmiset ovat tervetulleita.

Mikäli näet kyläkoulun, kirjoita muistiin havaintosi ja selvitä olinpaikka sekä koulun erityispiirteet. Lähetä havaintosi meille.

Eläköön kyläkoulu! -kirjan kirjoittajat

Tietoja kyläkoulun taustasta Suomessa

- Kyläkoulun syntyyn ja kehitykseen ovat vaikuttaneet kansakoulun säädökset 1866, oppivelvollisuuslaki 1921 ja peruskoululaki 1968.
- Perustana on ajatus tasa-arvosta ja kansansivistyksestä (Comenius 1600-luvulla, Cygnaeus, Snellman ja Soininen 1800-luvulla).
- Tarkoituksena on ollut palvella paikallisen väestön koulutustarvetta samoin kuin sosiaalisia ja kulttuuriin kuuluvia tarpeita sekä palvella suomalaista yhteiskuntaa kokonaisuudessaan.
- Kyläkoulu tarvitsee oppilaiden, opettajien, kylän asukkaiden, virkamiesten, poliitikkojen ja säädösten tukea.
- Uhkana kyläkoululle on rahoituksen puute, lasten määrän väheneminen, maaseudun tyhjentyminen, kouluhallinnon sisäiset vastakohtaisuudet, ristiriidat kouluhallinnon eri tasojen välillä, yksimielisyyden puute pitkän aikavälin tavoitteista ja arvoista sekä koulujärjestelmän ja koulutuksen hyvistä malleista (Karlberg-Granlund 2009, 238).

Efterlysning: Har någon observerat en byskola?

Byskolan brukar växa på små orter tätt sammanlänkad med sin omgivning. Ofta har den färgerna röd eller gul, men den smälter så väl in i den omgivande miljön att man inte så lätt lägger märke till den. De flesta exemplaren har vuxit på samma plats i över 100 år. Rotsystemet brukar vara välutvecklat och samarbetsnätverken breda. Den lever i symbios med byn, så att båda gynnar varandras utveckling. Runt en levande byskola kan många människor ses, både barn, unga och gamla, som deltar i olika aktiviteter.

Under de senaste åren har en epidemi kraftigt minskat beståndet av byskolor i Finland. De enstaka exemplar som nu finns kvar behöver särskild omvårdnad och fridlysning. Om du ser en byskola vänligen stöd den och ge den de överlevnadsresurser som behövs, så att den kan börja blomstra. Den trivs i en kultur präglad av gemenskap, värme och öppenhet, där olika människor är välkomna. Om du ser en byskola – skriv upp din observation och dokumentera platsen och skolans särprägel. Sänd dina observationer till oss.

Författarna till boken "Leve Byskolan!"

Fakta: Byskolans bakgrund i Finland

- Byskolan har fötts och understötts genom Folkskolförordningen 1866, läroplikten 1921 och grundskolan för alla 1968.
- Grunden vilar på jämlikhetstanken och folkbildningstanken (Comenius, Didactica Magna på 1600-talet, Cygnaeus, Snellman, Soininen på 1800-talet).
- Syftet har varit att betjäna lokalbefolkningens bildningsbehov, samt sociala och kulturella behov och att betjäna det finländska samhället som helhet.
- Byskolan behöver stöd av elever, lärare, bybor, tjänstemän, politiker och styrdokument.
- Hot mot byskolan är ekonomisk brist, minskande antal barn, landsbygdens avfolkning, inbyggda motsättningar inom utbildningsstyrningen, konflikter mellan olika styrnivåer i utbildningsförvaltningen, brist på konsensus om långsiktiga mål och värderingar, samt oenighet om vad som är goda modeller för skola och utbildning (Karlberg-Granlund 2009, 238).